

Předmluva

Předkládaná kniha *Sub Urbs: krajina, sídla a lidé* je věnována jevům a procesům, které se v současnosti odehrávají *za městem* nebo *vedle města* (*sub urbs*). Na fenomén suburbanizace, tedy na proces decentralizace některých původně městských funkcí do zázemí měst, pohlížíme především jako na proměnu příměstské krajiny, prostorové a sociální organizace sídel a interakci lidí původně bydlicích a nově přicházejících do suburbii z prostředí měst. Po několika monografiích věnovaných tomuto tématu v minulých letech [Sýkora, 2002; Hnilička, 2005; Ouředníček et al., 2008] nabízí kniha nové perspektivy výzkumu suburbanizace. V knize je kladen důraz zejména na doplnění příkladů suburbánního rozvoje z území mimo Pražský metropolitní region, jemuž byla v tomto ohledu věnována relativně široká pozornost v jiných publikacích [Ouředníček, 2006; Ouředníček, Temelová, 2012]. Brno, Plzeň, Olomouc jsou vybrány jako příklady měst s výrazným rozvojem suburbii, zatímco České Budějovice jsou důkladně hodnoceny v jiné monografii [Kubeš, 2009]. Kniha je charakteristická využitím pohledů různých výzkumných oborů. Vedle sociálních geografů jsou v autorském kolektivu zastoupeni fyzičtí geografové, kartografové, sociologové, urbanisté a architekti. Řazení jednotlivých kapitol knihy směřuje od teoretických a metodologických aspektů výzkumu suburbanizace v České republice, přes případové studie vybraných měst až k aplikačně orientovaným textům nabízejícím implementaci výsledků základního výzkumu zejména v plánovací praxi.

Kniha vznikla jako výstup Resortního programu výzkumu Ministerstva životního prostředí České republiky v rámci projektu SP/4i5/212/07 „*Suburbánní rozvoj, suburbanizace a urban sprawl v České republice: omezení negativních důsledků pro životní prostředí*“. Tento pětiletý projekt (2007–2011) umožnil detailní výzkum suburbanizace v České republice. Kromě tří kateder geografické sekce Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze se na něm podílela řada externích spolupracovníků z regionálních pracovišť. V prvních letech byl projekt zaměřen zejména na mapování rozsahu, vývoje a prostorových vzorců suburbánního rozvoje. Podstatná část výsledků tohoto mapování je obsažena v *Atlase sociálně prostorové diferenciacie České republiky* [Ouředníček, Temelová, Pospíšilová, 2011]. Dále projekt na příkladu případových studií hodnotil diferencovaný rozvoj rezidenční a komerční suburbanizace v různých metropolitních regionech České republiky. Následná analýza aktérů, která je shrnuta

v desáté kapitole této knihy, přispěla k poznání mechanismů rozhodování v procesech územního plánování a výstavby suburbii. Významnou součástí projektu byl i návrh opatření vedoucích ke zmírnění negativních dopadů suburbánního rozvoje na životní prostředí [Špačková et al., 2011]. Značná část publikačních výstupů vzešlých nejen z práce výzkumného týmu projektu, ale také od kolegů z dalších regionů České republiky, je k dispozici na webovém portálu www.suburbanizace.cz.

Editoři děkují oběma recenzentům, Tomáši Kosteleckému a Ondřeji Mulíčkovi, kteří navíc po pět let trvání projektu pracovali jako oponenti dílčích zpráv i dosažených výsledků, za řadu fundovaných připomínek, které zásadně přispěly ke zlepšení textů jednotlivých kapitol. Na přípravě knihy se významně podílela Ivana Přidalová, které děkujeme za spolupráci při technických a editačních pracích. Za spolupráci děkujeme rovněž garantce projektu Martině Páskové, koordinátorkám projektu Mgr. Ivě Kuncové a Mgr. Nině Dvořákové a celému týmu Urbánní a regionální laboratoře.

Martin Ouředníček, Petra Špačková a Jakub Novák, duben 2012

LITERATURA

- Hnilička, Pavel. 2005. *Sídelní kaše. Otázky k suburbánní výstavbě kolonií rodinných domů*. Brno: Era.
- Kubeš, Jan (ed.). 2009. *Urbánní geografie Českých Budějovic a Českobudějovické aglomerace I. a II.* Banská Bystrica: Ústav vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela.
- Ouředníček, Martin (ed.). 2006. *Sociální geografie Pražského městského regionu*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje.
- Ouředníček, Martin, Jana Temelová, Marie Macešková, Jakub Novák, Petra Puldová, Dušan Romportl, Tomáš Chuman, Světlá Zelendová, Iva Kuncová. 2008. *Suburbanizace.cz*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje a Ministerstvo životního prostředí ČR.
- Ouředníček, Martin, Jana Temelová, Lucie Pospíšilová (eds.). 2011. *Atlas sociálně prostorové diferenciacie České republiky/Atlas of Socio-spatial Differentiation of the Czech Republic*. Praha: Nakladatelství Karolinum.
- Ouředníček, Martin, Jana Temelová (eds.). 2012. *Sociální proměny pražských čtvrtí*. Praha: Academia.
- Sýkora, Luděk (ed.). 2002. *Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky*. Praha: Ústav pro ekopolitiku.
- Špačková, Petra, Marie Feřtřová, Martin Ouředníček, Jakub Novák, Josef Mareš, Lucie Kupková. 2011. *Závěrečná zpráva o průběhu prací na Dílčím cíli 07: Navrhnout opatření pro prevenci a zmírnění negativních důsledků suburbánního rozvoje*. Praha: Univerzita Karlova v Praze a Ministerstvo životního prostředí.